

ส่วนที่ ๑
สภาพทั่วไป
และข้อมูลพื้นฐาน

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน

๑. ด้านกายภาพ

๑.๑ ที่ตั้งของหมู่บ้านหรือชุมชนหรือตำบล

เดิมตำบลสร้างถ่อน้อย เป็นตำบลที่อยู่ในความปกครองของอำเภอม่วงสามสิบ โดยทางราชการ เห็นว่า ตำบลในเขตอำเภอม่วงสามสิบ มีอาณาเขตและใกล้กับที่ตั้งกิ่งอำเภอห้วยตะพาน หากผนวกให้อยู่ในเขตการปกครองของกิ่งอำเภอห้วยตะพาน ราษฎรจะมีความสะดวกในการติดต่อราชการมากขึ้น จึงได้รวมเอาตำบลสร้างถ่อน้อย เข้ามาอยู่ในเขตปกครองของกิ่งอำเภอห้วยตะพาน เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๒

ตำบลสร้างถ่อน้อย เกิดจากเรื่องเล่าอิงวรรณคดีอีสานเรื่องผาแดงนางไอ่ ว่าบั้งไฟจุดแข่งขันกัน มาตกลงบริเวณนี้ รวมทั้งบั้งไฟของผาแดงด้วย โดยมีหลักฐานที่พบคือ ท่อไม้ฝังในเลนตมบริเวณน้ำคำทางทิศใต้ของหมู่บ้านสร้างถ่อนอก ห่างประมาณ ๑ กิโลเมตร มีอยู่ ๓ ท่อ (๓ เล้า) นอกจากนั้นบริเวณแห่งนี้รอบๆ หมู่บ้าน ก็เชื่อเหมือนในเรื่องของผาแดงนางไอ่ คือหนองหาน หนองคาย จากการสันนิษฐานท่อนไม้ที่พบฝังอยู่ในดิน หากสังเกตให้ดีบ่อน้ำลึกมากจะเป็นไปได้ว่าบริเวณนี้หาน้ำได้ยาก ปัจจุบันตำบลสร้างถ่อน้อย อยู่ในเขตการปกครองของอำเภอห้วยตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ ห่างจากอำเภอห้วยตะพานไปทางทิศใต้ประมาณ ๖ กิโลเมตร และห่างจากจังหวัดอำนาจเจริญประมาณ ๔๘ กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด ๙๒ ตารางกิโลเมตร หรือ ๕๗,๕๐๐ ไร่ แบ่งการปกครองออกเป็น ๑๓ หมู่บ้าน

ทิศเหนือ	จด	ตำบลหนองแก้ว และตำบลรัตนวาริ
ทิศใต้	จด	ตำบลจิกตุ และอำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร
ทิศตะวันออก	จด	ตำบลโพนเมืองน้อย และตำบลจิกตุ
ทิศตะวันตก	จด	อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร

๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปของตำบลสร้างถ่อน้อย เป็นพื้นที่แบบลูกคลื่นลอนเล็กน้อย ถึงที่ราบ ในระดับความสูง ๑๕๐ เมตร ๑๔๐ เมตร และ ๑๓๐ เมตร จากระดับน้ำทะเลตามลำดับ โดยทอดตัวจากทิศตะวันออกของตำบลลงสู่ด้านทิศตะวันตก และพื้นที่บางส่วนอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าดงใหญ่

รายละเอียดการใช้พื้นที่ ดังนี้

พื้นที่ทั้งหมด	๕๗,๕๐๐ ไร่	หรือ ๙๒ ตารางกิโลเมตร
พื้นที่การเกษตร	๒๐,๓๔๙ ไร่	คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๓๘
พื้นที่อยู่อาศัย	๗,๒๘๘ ไร่	คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๖๗

พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ๒๕,๐๐๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๔๗

พื้นที่ดินสาธารณะประโยชน์ ๔,๘๖๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘.๔๕

3

๑.๓ ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะทางภูมิอากาศ มี ๓ ฤดู คือ

๑. ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม จะมีฝนตกชุก บางพื้นที่อาจมีภาวะน้ำท่วมแต่สภาวะไม่รุนแรงนัก
๒. ฤดูแล้ง เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนมกราคม ตอนกลางคืนจะมีอากาศหนาว กลางแดดร้อนจัด
๓. ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนเมษายน จะมีอากาศร้อนจัดและแห้งแล้ง

๑.๔ ลักษณะของดิน

สภาพทั่วไปของดินบางพื้นที่จะเป็นดินร่วนปนทรายไม่อุ้มน้ำ บางพื้นที่เป็นดินเหนียว ทำให้น้ำท่วมง่ายในฤดูฝน ความอุดมสมบูรณ์ในดินมีมาก

๑.๕ ลักษณะของแหล่งน้ำ

แหล่งน้ำในเขตตำบลสร้างถ่อน้อย มีทั้งแหล่งน้ำที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นเอง

๑.๕.๑ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

- ฝาย	๕	แห่ง
- บ่อน้ำตื้น	๕๑	แห่ง
- บ่อโยก	๑๐	แห่ง

๑.๕.๒ แหล่งน้ำธรรมชาติ

- ลำน้ำ ลำห้วย	๕	แห่ง
- บึง หนองและอื่นๆ	๔๖	แห่ง

๑.๖ ลักษณะของไม้และป่าไม้

๑) ขนาดของแหล่งธรรมชาติ เป็นชุมชนที่ติดกับป่าดงใหญ่ซึ่งมีเนื้อที่ประมาณ ๒,๕๐๐ ไร่

๒) สภาพความสวยงามทางกายภาพและสภาพภูมิทัศน์ของแหล่งธรรมชาติ เป็นป่าเบญจพรรณผสมป่าเต็งรัง ในฤดูฝนป่าจะเขียวชะอุ่มมีต้นไม้ขึ้นหนาแน่น ส่วนในฤดูร้อนต้นไม้จะผลัดใบจะเห็นเป็นสีเหลืองอมส้มสลับกับสีเขียวเป็นบางส่วน

๓) ความเป็นเอกลักษณ์โดดเด่นเฉพาะตัวทางกายภาพของพื้นที่ เป็นป่าที่ได้รับพระราชทานธง“พิทักษ์ป่า เพื่อรักษาชีวิต” ซึ่งธงนี้เป็นธงที่ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงพระราชทาน ให้แก่ราษฎรเป็นหมู่บ้านหรือชุมชน ที่ได้ร่วมกันดูแลหวงแหน อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ของหมู่บ้านหรือชุมชน ของชาติเป็นส่วนรวม โดยได้ร่วมแรงร่วมใจกัน อนุรักษ์ป่าไม้ในหมู่บ้านหรือชุมชนของตน รักษาชีวิตสัตว์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อม โดยไม่เข้าไปตัดไม้ทำลายป่า แผ้วถางทำไร่เลื่อนลอย หรือล่าสัตว์ และมีเห็ดหลากหลายชนิด

๒. ด้านการเมือง/การปกครอง

๒.๑ เขตการปกครอง

ตำบลสร้างถ่อน้อย แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๑๓ หมู่บ้าน ได้แก่

หมู่ที่	หมู่บ้าน	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง
๑	บ้านสร้างถ่อนอก	นายณัฐพัฒน์ มีสัตย์	ผู้ใหญ่บ้าน
๒	บ้านค่าน้อย	นายอดิพร รักษาตรี	กำนัน
๓	บ้านสร้างถ่อใน	นายจำนงค์ ยวนใจ	ผู้ใหญ่บ้าน
๔	บ้านคำข่า	นายตะนุ สมนาม	ผู้ใหญ่บ้าน
๕	บ้านคิมน้อย	นายประดิษฐ์ คุณสัตย์	ผู้ใหญ่บ้าน
๖	บ้านหนองไหล	นายสาคร พุทธิชัย	ผู้ใหญ่บ้าน
๗	บ้านโนนแคน	นายบุญตา มูลเพ็ญ	ผู้ใหญ่บ้าน
๘	บ้านหนองไหล	นางประภัสสร เสน่หา	ผู้ใหญ่บ้าน
๙	บ้านนาคู	นายสุริยันต์ พรหมวัลย์	ผู้ใหญ่บ้าน
๑๐	บ้านใหม่พัฒนา	นายอานนท์ สุขใจ	ผู้ใหญ่บ้าน
๑๑	บ้านสร้างถ่อนอก	นายอุทัย มีสัตย์	ผู้ใหญ่บ้าน
๑๒	บ้านโนนแคน	นายสุนทร สุขใจ	ผู้ใหญ่บ้าน
๑๓	บ้านสร้างถ่อใน	นางสาวเพชรรา รากทอง	ผู้ใหญ่บ้าน

๒.๒ การเลือกตั้ง

การใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสร้างถ่อน้อย เมื่อวันที่ ๑๙ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

คะแนนเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

๑. จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๕,๙๙๑ คน
๒. จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาแสดงตนรับบัตรเลือกตั้ง ๔,๑๘๔ คน
๓. จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ทำเครื่องหมายในช่องไม่ลงคะแนน ๑๙ บัตร
๔. จำนวนบัตรเสีย ๑๙๑ บัตร

คะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

๑. จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๕,๙๙๑ คน
๒. จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาแสดงตนรับบัตรเลือกตั้ง ๔,๑๘๔ คน
๓. จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ทำเครื่องหมายในช่องไม่ลงคะแนน ๘๕ บัตร
๔. จำนวนบัตรเสีย ๑๓๓ บัตร

๓. ประชากร

๓.๑ ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากร

ตำบลสร้างถ่อน้อย มีประชากรทั้งสิ้น ๗,๖๔๗ คน จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ๑,๙๘๓ ครัวเรือน สมาชิกโดยเฉลี่ยต่อครอบครัวเท่ากับ ๔ คน

หมู่บ้าน	หมู่ที่	ครัวเรือน	ประชากร (คน)			หมายเหตุ
			ชาย	หญิง	รวม	
บ้านสร้างถ่อนอก	๑	๑๔๖	๓๕๐	๓๕๐	๗๐๐	
บ้านค่าน้อย	๒	๑๘๐	๓๔๐	๓๓๖	๖๗๖	
บ้านสร้างถ่อใน	๓	๑๓๖	๒๖๖	๒๖๕	๕๓๑	
บ้านคำข่า	๔	๒๒๓	๔๐๙	๔๒๕	๘๓๔	
บ้านคีม้อย	๕	๗๗	๑๕๔	๑๖๒	๓๑๖	
บ้านหนองไหล	๖	๑๒๕	๑๙๐	๑๘๙	๓๗๙	
บ้านโนนแคน	๗	๑๙๗	๔๒๗	๔๒๑	๘๔๘	
บ้านหนองไหล	๘	๑๑๔	๒๗๓	๑๘๑	๓๕๔	
บ้านนาคู	๙	๒๒๗	๓๙๖	๔๒๑	๘๑๗	
บ้านใหม่พัฒนา	๑๐	๖๖	๑๔๑	๑๓๙	๒๘๐	
บ้านสร้างถ่อนอก	๑๑	๑๖๒	๓๕๙	๓๑๑	๖๗๐	
บ้านโนนแคน	๑๒	๑๖๙	๓๒๐	๓๑๙	๖๓๙	

บ้านสร้างถ่อใน	๑๓	๑๖๑	๒๘๓	๓๒๐	๖๐๓	
รวมทั้งสิ้น		๑,๙๘๓	๓,๘๐๘	๓,๘๓๗	๗,๖๕๗	

(ที่มา : สำนักทะเบียนท้องถิ่นอำเภอหัวตะพาน ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๒)

๔. สภาพสังคม

๔.๑ การศึกษา

- โรงเรียนประถมศึกษา	๗	แห่ง (ขยายโอกาส ๒ แห่ง)
- ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	๑	แห่ง
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	๔	แห่ง
- ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด	๒	แห่ง
- ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน	๑๓	แห่ง

๔.๒ สาธารณสุข

- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.)	จำนวน	๒	แห่ง
- อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)	จำนวน	๑๖๑	คน
- อัตราการมีและใช้ส้วมราดน้ำ ร้อยละ ๑๐๐			

๔.๓ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- ป้อมยามตำรวจ	จำนวน	๑	แห่ง
- อาสาสมัครรักษาความสงบในหมู่บ้าน	จำนวน	๑๓๐	คน
- อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.)	จำนวน	๑๖๐	คน
- ราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า (รสทป.)	จำนวน	๑๙๕	คน
- หน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS)	จำนวน	๑	แห่ง

๔.๔ การสังคมสงเคราะห์

องค์การบริหารส่วนตำบลสร้างถ่อน้อย ให้การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้พิการ

ผู้ป่วยเอดส์

- ผู้สูงอายุ	จำนวน	๑,๒๔๕	ราย
- ผู้พิการ	จำนวน	๓๔๔	ราย
- ผู้ป่วยเอดส์	จำนวน	๔๑	ราย

๕. ระบบบริการพื้นฐาน

๕.๑ การคมนาคมขนส่ง

- ถนนดิน	๖	สาย
- ถนนลูกรัง	๒๖	สาย
- ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก	๑๓	สาย
- ถนนลาดยาง	๖	สาย (ระยะทาง ๓๕ กิโลเมตร)

๕.๒ การไฟฟ้า

- ไฟฟ้าเข้าถึงทุกหมู่บ้าน	จำนวน ๑๓	หมู่บ้าน
- ครว้เรือนที่ใช้ไฟฟ้า	จำนวน ๑,๙๐๖	ครว้เรือน

๕.๓ การประปา

การดำเนินการระบบประปา องค์การบริหารส่วนตำบลสร้างถ่อน้อยรับผิดชอบ จำนวน ๘ แห่ง และของหมู่บ้านรับผิดชอบ จำนวน ๘ แห่ง ซึ่งสามารถบริการจ่ายน้ำประปาได้อย่างทั่วถึงพอสมควรยกเว้นบางปีที่ประสบปัญหาภัยแล้งจะขาดแคลนน้ำบางส่วน เนื่องจากเป็นระบบประปาน้ำผิวดิน หรือปัญหาการชำรุดทรุดโทรมของเครื่องจักร เนื่องจากเป็นระบบประปาที่ก่อสร้างและใช้งานมาเป็นระยะเวลานาน

๕.๔ โทรศัพท์

- เสาสัญญาณโทรศัพท์มือถือ AIS	๒	แห่ง
- เสาสัญญาณโทรศัพท์มือถือ DTAC	๑	แห่ง
- เสาสัญญาณโทรศัพท์มือถือ TRUE	๒	แห่ง

๖. ระบบเศรษฐกิจ

๖.๑ การเกษตร

ประชาชนในเขตตำบลสร้างถ่อน้อย ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ คือ ทำนา ทำสวน ทำไร่ ปลูกมันสำปะหลัง ปลูกพืชหมุนเวียน และเลี้ยงสัตว์ เช่น โค กระบือ สุกร เป็ด ไก่ เป็นต้น

- พืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา และปาล์มน้ำมัน

๖.๒ การประมง

ประชาชนในเขตตำบลสร้างถ่อน้อย ที่ทำการประมงจะเป็นปลาตามธรรมชาติในแหล่งน้ำจืดซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการประมงเพื่อบริโภคภายในครอบครัวและมีบางส่วนที่จะทำเพื่อค้าขาย

๖.๓ การปศุสัตว์

8

ประชาชนส่วนใหญ่เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ คือ วัว ควาย ปลาน้ำจืด เป็นต้น

๖.๔ การบริการ

ภายในเขตตำบลสร้างถ่อน้อย มีสถานประกอบธุรกิจการค้า เป็นจำนวนมาก เช่น ร้านขายของชำ ร้านอาหาร ร้านค้าวัสดุก่อสร้าง ร้านจำหน่ายอุปกรณ์ไฟฟ้า ร้านตัดผม เป็นต้น

รายการ	จำนวน(แห่ง)	รายการ	จำนวน (แห่ง)
๑. ธนาคารชุมชน	๑	๑๒. โกดังเก็บตู้/เฟอร์นิเจอร์	๓
๒. ปั้มน้ำมันขนาดเล็ก	๑๗	๑๓. ร้านเชื่อมเหล็ก	๑
๓. ปั้มน้ำมันขนาดใหญ่	๑	๑๔. ขายผักสด/ผลไม้	๓
๔. โรงสีขนาดเล็ก	๒๖	๑๕. ร้านอาหารตามสั่ง	๖
๕. โรงสีขนาดกลาง	๖๘	๑๖. ขายขนมไข่มุก	๖
๖. ร้านขายของชำ	๖๙	๑๗. ร้านเสริมสวย	๕
๗. กิจการจำหน่ายปุ๋ยชีวภาพ	๑	๑๘. ร้านตัดเย็บเสื้อผ้า	๓
๘. ร้านซ่อมรถ	๙	๑๙. ร้านบริการอินเทอร์เน็ต	๒
๙. ร้านซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า	๒	๒๐. ร้านก๋วยเตี๋ยว	๖
๑๐. คลินิก	๑	๒๑ บริการล้างอัดฉีด	๒
๑๑. ร้านตัดผมชาย	๓	๒๒. ขายอาหาร	๕

๖.๕ การท่องเที่ยว

ตำบลสร้างถ่อน้อย มีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป ได้แก่

๑. ป่าดงใหญ่ ป่าดงใหญ่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของตำบลสร้างถ่อน้อย อำเภอห้วยตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ มีพื้นที่ประมาณ ๒๕,๐๐๐ ไร่ แต่เดิมเป็นป่าเบญจพรรณในปี ๒๕๐๐ - ๒๕๐๕ ราษฎรได้แผ้วถางทำไร่ป่องจนเป็นป่าเสื่อมโทรม ต่อมาราษฎรตำบลสร้างถ่อน้อย ได้เล็งเห็นความสำคัญของป่าและพยายามอนุรักษ์ทรัพยากรไว้ให้คนรุ่นหลัง จึงพยายามฟื้นฟูป่าให้กลับสู่สภาพเดิมและเพื่อสนองต่อคุณงามความดี สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ จึงพระกรุณาโปรดเกล้าให้พระราชทานธงพิทักษ์ป่าเพื่อรักษาชีวิตกับหมู่บ้านที่มีการรักษาป่าดีเด่น เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๓๘

๒. สวนสัตว์เปิดเฉลิมพระเกียรติบ้านนาคู ตั้งอยู่บ้านนาคู หมู่ที่ ๙ ตำบลสร้างถ่อน้อย อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ จัดสร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๐ มีพื้นที่ จำนวน ๓๒ ไร่ ภายในบริเวณสวนสัตว์ มีปูชนียะสถานทางประวัติศาสตร์ หอคอยชมวิวของป่าดงใหญ่ สัตว์ต่างๆ มากมาย

๓. ฝ่ายลำเซบาย ตั้งอยู่บ้านสร้างถ่อนอก หมู่ที่ ๑,๑๑ ตำบลสร้างถ่อน้อย อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ ก่อสร้างขึ้นโดยกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม วัตถุประสงค์เพื่อก่อสร้างฝายกั้นลำเซบายสำหรับสูบน้ำเพื่อการเกษตร และการประมง และมีทัศนียภาพสวยงาม

๔. โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านสร้างถ่อนอก มีอาคารทรงงาน มีโรงฝึกงานศิลปาชีพ ๒ หลัง มีอาคารจำหน่ายสินค้า ด้านหน้าของอาคารทรงงานมีป้าย พระราชเสาวนีย์ของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่พระราชทานแก่ ราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่าเมื่อคราวเสด็จตำบลสร้างถ่อน้อย วันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๓๘

๕. สวนสาธารณะหนองสีโว ตั้งอยู่บ้านนาคู หมู่ที่ ๙ มีทัศนียภาพที่สวยงาม เป็นสถานที่พักผ่อนของนักท่องเที่ยว

๖.๖ อุตสาหกรรม

การอุตสาหกรรมในเขตตำบลสร้างถ่อน้อย ส่วนใหญ่จะเป็นอุตสาหกรรมบริการขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก เช่น อู่ซ่อมรถ ซ่อมรถเครื่องจักรทางการเกษตร เครื่องใช้ไฟฟ้า/อิเล็กทรอนิกส์และโรงสีข้าว ส่วนโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินการในเขตตำบลสร้างถ่อน้อยยังไม่มีผู้ประกอบการ

๖.๗ การพาณิชย์และกลุ่มอาชีพ

การพาณิชย์กรรมและการบริการภายในเขตตำบลสร้างถ่อน้อย

รายการ	จำนวน (แห่ง)	รายการ	จำนวน (แห่ง)
๑. ธนาคารชุมชน	๑	๑๔. โกดังเก็บตู้/เฟอร์นิเจอร์	๓
๒. ปั้มน้ำมันขนาดเล็ก	๑๗	๑๕. ร้านเชื่อมเหล็ก	๑
๓. ปั้มน้ำมันขนาดใหญ่	๑	๑๖. กิจการค่าเช่าที่	๕
๔. โรงสีขนาดเล็ก	๒๖	๑๗. ร้านอาหารตามสั่ง	๖
๕. โรงสีขนาดกลาง	๖๘	๑๘. ขายขนมไข่มุก	๖
๖. ร้านค้า	๖๙	๑๙. ร้านเสริมสวย	๕
๗. กิจการจำหน่ายปุ๋ยชีวภาพ	๑	๒๐. ร้านตัดเย็บเสื้อผ้า	๓
๘. ร้านซ่อมรถ	๙	๒๑. ร้านบริการอินเทอร์เน็ต	๒
๙. ร้านซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า	๒	๒๒. โรงเพาะเห็ด	๒

๑๐. โรงเก็บยางเก่า	๑	๒๓. ร้านก๋วยเตี๋ยว	๖
๑๑. คลินิก	๑	๒๔. บริการล้างอัดฉีด	๒
๑๒. ร้านตัดผมชาย	๓	๒๕. ขายอาหาร	๕
๑๓. โรงผลิตปุ๋ยชีวภาพ	๑	๒๖. ขายผักสด/ผลไม้	๓

อาชีพในเขตตำบลสร้างถ่อน้อย

อาชีพหลัก ทำนา ทำสวน

อาชีพรอง กลุ่มอาชีพต่างๆ มีดังนี้

๑. กลุ่มทอผ้า
๒. ศูนย์ผลิตและจำหน่ายการแปรรูปไม้ไผ่
๓. กลุ่มเจียรไนพลอย
๔. กลุ่มเลี้ยงโคกระบวงจรป่าดงใหญ่
๕. กลุ่มท่องเที่ยวและการเรียนรู้ตำบลสร้างถ่อน้อย

๖.๘ แรงงาน

แรงงานในเขตตำบลสร้างถ่อน้อยส่วนใหญ่จะเป็นการจ้างทำงานทั่วไปแบบรายวัน เช่น จ้างทำการเกษตร จ้างทำสวน ทำไร่ เป็นต้น

๗. เศรษฐกิจพอเพียงท้องถิ่น (ด้านการเกษตรและแหล่งน้ำ)

๗.๑ ข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้านหรือชุมชน

ข้อมูลพื้นฐาน ตำบลสร้างถ่อน้อย อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ จำนวนประชากรทั้งหมด ๗,๖๔๗ คน ชาย ๓,๘๐๘ คน หญิง ๓,๘๓๙ คน ครรภ์เรือนทั้งหมด ๑,๙๘๓ ครรภ์เรือน พื้นทั้งหมด ๕๗,๕๐๐ ไร่

๗.๒ ข้อมูลด้านการเกษตร

ประชาชนในเขตตำบลสร้างถ่อน้อย จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ คือ ทำนา ทำสวน ทำไร่ ปลูกมันสำปะหลัง ปลูกพืชหมุนเวียน และเลี้ยงสัตว์ เช่น โค กระบือ สุกร เป็ด ไก่ เป็นต้น ซึ่งมีพื้นที่ทางการเกษตร จำนวน ๒๐,๓๔๙ ไร่

๗.๓ ข้อมูลด้านแหล่งน้ำทางการเกษตร

มีแหล่งน้ำที่สำคัญ คือ ลำเซบาย หนองสามขา ลำห้วยค้ำมะฮี ลำห้วยหว่า อ่างเก็บน้ำ หนองเบน ฝายลำเซบาย และหนองน้ำต่างๆ ตามหมู่บ้าน ทั้ง ๑๓ หมู่บ้าน เพื่อเป็นแหล่งน้ำในการทำการเกษตร

๗.๔ ข้อมูลด้านแหล่งน้ำกิน น้ำใช้ (หรือแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค)

น้ำกิน น้ำใช้ ในเขตตำบลสร้างถ่อน้อยมาจากการดำเนินการระบบประปา องค์การบริหารส่วนตำบลสร้างถ่อน้อยรับผิดชอบ จำนวน ๘ แห่ง และของหมู่บ้านรับผิดชอบ จำนวน ๘ แห่ง ซึ่งสามารถบริการจ่ายน้ำประปาได้อย่างทั่วถึงพอสมควรยกเว้นบางปีที่ประสบปัญหาภัยแล้งจะขาดแคลนน้ำบางส่วน เนื่องจากเป็นระบบประปาน้ำผิวดิน หรือปัญหาการชำรุดทรุดโทรมของเครื่องจักร

๘. ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม

๘.๑ การนับถือศาสนา

ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธประมาณ ๙๙.๕ % ศาสนาอื่นๆ ประมาณ ๐.๕ % มีสถาบันหรือองค์กรศาสนา คือ วัดและที่พักสงฆ์

๘.๒ ประเพณีและงานประจำปี

ตำบลสร้างถ่อน้อย มีขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และการละเล่นพื้นเมืองที่สำคัญ ที่นิยมปฏิบัติสืบทอดกันมาแต่โบราณ จนถึงปัจจุบัน คือ วัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวอีสานทั่วไป ฮีตสิบสอง คือ การทำบุญในรอบปี มีดังนี้

๑. บุญเข้ากรรม เป็นพิธีสำหรับพระภิกษุสงฆ์ เพื่อการปฏิบัติขององค์ท่านให้พ้นจากอาบัติกิเลสต่างๆมีการให้ทานรักษาศีลภาวนาและแผ่เมตตา กำหนดเวลาทำพิธีกันขึ้นในเดือนอ้าย

๒. บุญคูณลาน กำหนดพิธีในระหว่างเดือนยี่ เมื่อนวดข้าวในลานเสร็จเรียบร้อยแล้วก็จะเป็นการทำบุญให้ทานเพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ตนเองและครอบครัวและหมู่บ้าน

๓. บุญข้าวจี กำหนดพิธีกันในกลางเดือน ๓ เฉพาะ " ข้าวจี " ก็คือข้าวเหนียวสุกนึ่งสุกแล้วมาปั้นเป็นก้อนอาจมีการทำไข่เพื่อเพิ่มความหอมแล้ว " อัง " หรือ " จีไฟ " ให้สุกอีกทีหนึ่ง ชาวบ้านจะรวมตัวกันทำที่หมู่บ้านหรือตามบ้านหรือไปรวมกันทำที่วัดเสร็จแล้วนำถวายให้พระภิกษุหรือสามเณรได้ฉัน

๔. บุญผะเหวด หรือ บุญมหาชาติ มีการฟังเทศน์เรื่องพระเวสสันดรชาดก ถือว่าเป็นการทำบุญมหากุศลที่ยิ่งใหญ่ พุทธศาสนิกชนไปร่วมทำบุญกันที่วัดกันอย่างมากมาย

๕. บุญสงฆ์ (สงกรานต์) โดยการตักน้ำเย็นที่ใสสะอาดประพรมด้วยน้ำหอมเจือแล้วนำไปสรงพระพุทธรูป พระภิกษุสงฆ์ สามเณร และผู้หลักผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือ

๖. บุญบังไฟ เรียกอีกอย่างว่าบุญเดือนหกก็ได้ ความมุ่งหมายคือ ทำบุญกุศลที่วัดเสร็จแล้ว ตอนบ่ายก็จะมีพิธีจุดบังไฟเพื่อเป็นการบวงสรวงพระยาแถนเทวดาบนท้องฟ้าบันดาลให้ฝนตก

๗. บุญชำระ ก็คือ “ชำระ” หมายความว่าต้องการชำระสิ่งที่รกรุงรังให้หมดมลทิน เครื่องเคร้าหมองต่างๆโดยเฉพาะผ้าถุง ผ้าห่ม เครื่องใช้ที่สกปรกต้องซักฟอกชำระให้สะอาดด้วยการทำบุญให้ทาน

๘. บุญเข้าพรรษา พุทธศาสนิกชนจะไปร่วมทำบุญเยี่ยมประเพณีที่วัดมีเครื่องถวายสักการะที่สำคัญก็คือ การหล่อเทียนพรรษา โดยการสลักเทียนเป็นลวดลายตกแต่งประดับประดาอย่างสวยงาม

๙. บุญข้าวประดับดิน โดยการนำเอาข้าวห่อ ขนมหวาน และหมากพลู บุหรี่ นำไปวางไว้บนพื้นดินตามที่ต่างๆเป็นการทำบุญอุทิศให้แก่ญาติพี่น้องที่ตายไปแล้ว นอกจากนั้นเมื่อทำบุญดังกล่าวแล้วก็ยังได้มีการเลี้ยงอาหารกันในระหว่างครอบครัวและแจกจ่ายไปตามญาติมิตรที่เคารพนับถือทั้งหลายในวันนั้นชาวบ้านก็จะพากันเข้าวัดรักษาศีลฟังธรรมเทศนาอีกด้วย

๑๐. บุญข้าวสาก ชาวบ้านได้นำข้าวต้ม ขนม เลี้ยงดูแจกจ่ายกันในตอนเพลของวันนี้ ชาวบ้านได้นำสำหรับข้าวและเครื่องไทยทานเพื่อนำเข้าไปถวายพระภิกษุในวัด

๑๑. บุญออกพรรษา ชาวบ้านและพระสงฆ์ตลอดจน สามเณรจะช่วยกันจัดทำประทีปขึ้นในวัดตรงหน้าพระอุโบสถ แล้วนำประทีปธูปเทียนมาจุดบูชาพระรัตนตรัย

๑๒. บุญกฐิน ชาวบ้านได้พากันทำบุญกฐินหลังออกพรรษา ซึ่งถือตามคตินิยมในทางพระพุทธศาสนา นอกจากบุญกฐินแล้วยังมีบุญทอดผ้าป่า

๘.๓ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาษาล้าน

ภูมิปัญญาท้องถิ่นในเขตตำบลสร้างถ่อน้อย

๑. การแปรรูปจากไม้ไผ่ นำมาจักสานหรือประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต เช่น กระติบข้าว หวด ตะกร้า กระบุง กระด้ง กระทอ ตลอดจนเครื่องมือในการดักจับสัตว์ และยังได้ประยุกต์สานเป็นของใช้ในครัวเรือนหลายประเภท เช่น กระจาดผลไม้ กระบอกลใส่เครื่องเขียน ตะกร้าใส่เสื้อผ้า เป็นต้น

๒. การใช้สมุนไพรที่มีในท้องถิ่นมาต้มกินหรือฝนทา ในการรักษาโรคต่างๆ เช่น รักษาแผลภายนอก ภายใน โรคนี้่ว โรคไต โรคกระเพาะ และอื่นๆอีกมากมาย

การใช้ภาษาของประชาชนในเขตตำบลสร้างถ่อน้อย ส่วนใหญ่ใช้ภาษาไทยถิ่นอีสานหรือภาษาลาวอีสาน

๘.๔ สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก

13

๑. ผลิตภัณฑ์จากผ้าไหม เป็นผ้าที่ทอด้วยมือ ที่วิถีตรงดงามมีลักษณะพิเศษ มีมากมายหลายประเภทตามประโยชน์ใช้สอย เช่น ผ้าคลุมไหล่ ผ้าคลุมโต๊ะ สไบใหญ่เล็ก ชุดรับแขก ผ้าตัดเสื้อ เป็นต้น

๒. ผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าทอมือมีความประณีต และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง เช่น ประดิษฐ์เป็นกระเป๋าสะพาย กล่องกระดาษชำระ ตัดเย็บเสื้อผ้าพื้นเมือง นุ่งห่ม เป็นต้น

๓. ผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ นำมาจักสานหรือประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต เช่น กระจิบข้าว หวด ตะกร้า กระบุง กระด้ง กระทอ ตลอดจนเครื่องมือในการดักจับสัตว์ และยังได้ประยุกต์สานเป็นของใช้ในครัวเรือนหลายประเภท เช่น กระจาดผลไม้ กระบอกลใส่เครื่องเขียน ตะกร้าใส่เสื้อผ้า เป็นต้น

๔. ผลิตภัณฑ์จากกก/ไผ่ ทอด้วยมือ เป็นเสื่อกก กระจิบข้าวเหนียว ภาชนะรองแก้ว รองจาน และกล่องกระดาษชำระ เป็นต้น

๙. ทรัพยากรธรรมชาติ

๙.๑ น้ำ

ทรัพยากรน้ำ มีแหล่งน้ำที่สำคัญ คือ ลำเซบาย หนองสามขา ลำห้วยคำมะฮี ลำห้วยหว่า ซึ่งจะมีปริมาณน้ำตลอดทุกฤดู และอ่างเก็บน้ำที่สำคัญคือ หนองเบน ฝายลำเซบาย

๑.๙.๑ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

- ฝาย	๕	แห่ง
- บ่อน้ำตื้น	๕๑	แห่ง
- บ่อโยก	๑๐	แห่ง

๑.๙.๒ แหล่งน้ำธรรมชาติ

- ลำน้ำ ลำห้วย	๕	แห่ง
- บึง หนองและอื่นๆ	๔๖	แห่ง

๙.๒ ป่าไม้

๑) ความหลากหลายของระบบนิเวศในแหล่งธรรมชาติ เป็นพื้นที่ป่าเบญจพรรณผสมป่าเต็งรัง มีพันธุ์ไม้หลากหลายชนิด

๒) ความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งธรรมชาติ เป็นป่าที่มีพืชสมุนไพรและเห็ดหลากหลายชนิด ชาวบ้านใช้เป็นอาหารและจำหน่ายได้

รายละเอียดการใช้พื้นที่ ดังนี้

พื้นที่ทั้งหมด	๕๗,๕๐๐ ไร่	หรือ ๙๒ ตารางกิโลเมตร
พื้นที่การเกษตร	๒๐,๓๔๙ ไร่	คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๓๘
พื้นที่อยู่อาศัย	๗,๒๘๘ ไร่	คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๖๗
พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ	๒๕,๐๐๐ ไร่	คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๔๗
พื้นที่ดินสาธารณะประโยชน์	๔,๘๖๓ ไร่	คิดเป็นร้อยละ ๘.๔๕

๙.๓ ภูเขา

เขตตำบลสร้างถ่อน้อยไม่มีพื้นที่ ที่ติดกับภูเขา

๙.๔ คุณภาพของทรัพยากรธรรมชาติ

คุณภาพของทรัพยากรธรรมชาติ จะมีความอุดมสมบูรณ์ในธรรมชาติมาก มีความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นแหล่งทำมาหากินให้กับประชาชนในเขตตำบลสร้างถ่อน้อย

สรุปผลการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน ปี 2561 ระดับตำบล

ตำบลสร้างถ่อน้อย อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประเทศไทย

15

ตัวชี้วัด ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน	จำนวน		ผ่านเกณฑ์		ไม่ผ่านเกณฑ์	
	ที่สำรวจทั้งหมด	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
หมวดที่ 1 สุขภาพ มี 7 ตัวชี้วัด						
1. เด็กแรกเกิดมีน้ำหนัก 2,500 กรัม ขึ้นไป	19 คน	19 คน	100.00		0 คน	0.00
2. เด็กแรกเกิดได้กินนมแม่อย่างเดียวน้อยกว่า 6 เดือนแรกติดต่อกัน	13 คน	13 คน	100.00		0 คน	0.00
3. เด็กแรกเกิดถึง 12 ปี ได้รับวัคซีนป้องกันโรคครบตาม ตารางสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค	589 คน	589 คน	100.00		0 คน	0.00
4. ครั้วเรือนกินอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน	1,690 คร.	1,690 คร.	100.00		0 คร.	0.00
5. ครั้วเรือนมีการใช้ยาเพื่อบำบัด บรรเทาอาการเจ็บป่วยเบื้องต้น อย่างเหมาะสม	1,690 คร.	1,690 คร.	100.00		0 คร.	0.00
6. คนอายุ 35 ปีขึ้นไป ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี	3,264 คน	3,264 คน	100.00		0 คน	0.00
7. คนอายุ 6 ปีขึ้นไป ออกกำลังกายอย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 วัน ๆ ละ 30 นาที	4,963 คน	4,961 คน	99.96		2 คน	0.04
หมวดที่ 2 สภาพแวดล้อม มี 7 ตัวชี้วัด						
8. ครั้วเรือนมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย และบ้านมีสภาพทึบถาวร	1,690 คร.	1,690 คร.	100.00		0 คร.	0.00
9. ครั้วเรือนมีน้ำสะอาดสำหรับดื่มและบริโภคเพียงพอตลอดปี อย่างน้อยคนละ 5 ลิตรต่อวัน	1,690 คร.	1,690 คร.	100.00		0 คร.	0.00
10. ครั้วเรือนมีน้ำใช้เพียงพอตลอดปี อย่างน้อยคนละ 45 ลิตรต่อวัน	1,690 คร.	1,690 คร.	100.00		0 คร.	0.00
11. ครั้วเรือนมีการจัดบ้านเรือนเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด และถูกสุขลักษณะ	1,690 คร.	1,686 คร.	99.76		4 คร.	0.24
12. ครั้วเรือนไม่ถูกรบกวนจากมลพิษ	1,690 คร.	1,688 คร.	99.88		2 คร.	0.12
13. ครั้วเรือนมีการป้องกันอุบัติเหตุและภัยธรรมชาติอย่างถูกวิธี	1,690 คร.	1,689 คร.	99.94		1 คร.	0.06
14. ครั้วเรือนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	1,690 คร.	1,690 คร.	100.00		0 คร.	0.00
หมวดที่ 3 การศึกษา มี 5 ตัวชี้วัด						
15. เด็กอายุ 3 - 5 ปี ได้รับการเลี้ยงดูเตรียมความพร้อมก่อนวัยเรียน	130 คน	130 คน	100.00		0 คน	0.00
16. เด็กอายุ 6 -14 ปี ได้รับการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี	519 คน	445 คน	85.74		74 คน	14.26
17. เด็กจบชั้น ม.3 ได้เรียนต่อชั้น ม.4 หรือเทียบเท่า	63 คน	60 คน	95.24		3 คน	4.76
18. คนในครัวเรือนที่จบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ที่ไม่ได้เรียนต่อ และยังไม่มีงานทำ ได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีพ	0 คน	0 คน	0.00		0 คน	0.00
19. คนอายุ 15 - 59 ปี อ่าน เขียนภาษาไทย และคิดเลขอย่างง่ายได้	3,184 คน	3,183 คน	99.97		1 คน	0.03
หมวดที่ 4 การมีงานทำและรายได้ มี 4 ตัวชี้วัด						
20. คนอายุ 15 - 59 ปี มีอาชีพและรายได้	2,800 คน	2,800 คน	100.00		0 คน	0.00
21. คนอายุ 60 ปีขึ้นไป มีอาชีพและรายได้	1,255 คน	1,255 คน	100.00		0 คน	0.00
22. รายได้เฉลี่ยของคนในครัวเรือนต่อปี	1,690 คร.	1,681 คร.	99.47		9 คร.	0.53
23. ครั้วเรือนมีการเก็บออมเงิน	1,690 คร.	1,673 คร.	98.99		17 คร.	1.01
หมวดที่ 5 ค่านิยม มี 8 ตัวชี้วัด						
24. คนในครัวเรือนไม่ดื่มสุรา	5,165 คน	4,439 คน	85.94		726 คน	14.06
25. คนในครัวเรือนไม่สูบบุหรี่	5,165 คน	4,594 คน	88.94		571 คน	11.06

ตัวชี้วัด ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน	จำนวน ที่สำรวจทั้งหมด	ผ่านเกณฑ์		ไม่ผ่านเกณฑ์		16
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
26. คนอายุ 6 ปีขึ้นไป ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอย่างน้อย สัปดาห์ละ 1 ครั้ง	4,963 คน	4,963 คน	100.00	0 คน	0.00	
27. ผู้สูงอายุ ได้รับการดูแลจากครอบครัว ชุมชน ภาครัฐ หรือภาคเอกชน	1,265 คน	1,265 คน	100.00	0 คน	0.00	
28. ผู้พิการ ได้รับการดูแลจากครอบครัว ชุมชน ภาครัฐ หรือภาคเอกชน	135 คน	135 คน	100.00	0 คน	0.00	
29. ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ได้รับการดูแลจากครอบครัว ชุมชน ภาครัฐ หรือภาคเอกชน	98 คน	98 คน	100.00	0 คน	0.00	
30. คราวเรือนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ ของชุมชน หรือท้องถิ่น	1,690 คร.	1,690 คร.	100.00	0 คร.	0.00	
31. ครอบครัวมีความอบอุ่น	1,690 คร.	1,689 คร.	99.94	1 คร.	0.06	